

سال تولید، پستیانی، مانع زدایی؛

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

جناب آقای قبادی

معاون محترم بازرگانی داخلی وزارت صنعت، معدن و تجارت و دبیر کارگروه تنظیم بازار

موضوع: قیمت پایه محصولات پتروشیمی

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه‌های شماره ۶۰/۷۴۴۲۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۰ و ۶۰/۷۱۷۵۲ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۸ و ۶۰/۶۸۲۳۵ مورخ

۱۴۰۰/۰۳/۰۳، موارد ذیل را به استحضار حضرتعالی می‌رساند:

۱. فرمول تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی طی ادوار گذشته به صورت دستوری یا مصوب در نهاد شورای رقابت و کارگروه تنظیم بازار (کمیته تخصصی پتروشیمی) بر اساس شرایط و سیاست‌های حاکم بر بازار و زنجیره تأمین مورد بررسی و بازنگری قرار گرفته و فرمول حاضر ماحصل اجماع نظر اعضای کمیته تخصصی پتروشیمی می‌باشد. پس از الزام عرضه محصولات پتروشیمی در بورس‌های کالایی، روش‌های متنوع تعیین قیمت از جمله ثابت نگه داشتن قیمت، تعیین سقف رقابت، استفاده از فرمول میانگین قیمت معاملاتی ۴ هفتگی و استفاده از نرخ تسعیر ارز ۴۲۰۰ تومانی، نرخ ارز سامانه سنا و نرخ ارز نیمایی (پایین‌ترین مقدار بین نرخ خرید و فروش، میانگین نرخ خرید و فروش، میانگین هفتگی و میانگین ماهانه) تجربه شده و اشکالات هر یک از روش‌ها در اجرا به اثبات رسیده و اصلاح شده است.
۲. بر اساس ماده ۵ دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی تعیین قیمت پایه بر اساس قیمت جهانی موجود در نشریات Platts, ICIS (FOB ایران یا در صورت عدم درج این مقدار، قیمت بازار هدف پس از کسر هزینه حمل) صورت می‌گیرد. بدین ترتیب که مثلاً اگر برای ماده پلیمری خاصی قیمت FOB ایران در نشریه PLATTS درج نشده باشد مطابق آخرین آمار صادراتی شرکت‌های پتروشیمی (که به صورت معمول هر شش ماه یکبار یا سالانه به روز می‌شوند) قیمت در مناطق/بازارهای هدف صادراتی آن ماده پلیمری استخراج شده و متناسب با حجم صادرات به هر یک از آن مناطق میانگین‌گیری انجام می‌شود. بنابراین ادعای مطرح شده مبنی بر اینکه همیشه قیمت‌های FOB منطقه GCC, ME مبنای محاسبه قرار می‌گیرد کاملاً ناصحیح بوده و این دفتر تنها بر اساس آمار موجود صادرات بازارهای هدف را مبنا قرار می‌دهد. مگر در حالتی که قیمت منطقه/بازار صادراتی مورد نظر در مجلات موجود نباشد که در این صورت نزدیکترین منطقه موجود جایگزین خواهد شد. طبق جدول زیر از آخرین وضعیت به روز رسانی مناطق/بازارهای هدف در گروه کالایی پلی اتیلن ها و پلی استایرن و ABS, SBR, PBR بازارهای جنوب و شمال شرق آسیا سهم عمده‌ای در تعیین قیمت پایه دارند.

پیوست:

گروه محصول	سهم بازارهای جنوب و شمال شرق آسیا
پلی اتیلن‌ها	۴۰ الی ۹۵ درصد
پلی استایرن‌ها	۴۵ الی ۱۰۰ درصد
استایرن بوتادین رابر	۱۰۰ درصد
اکرونیتریل بوتادین استایرن	۱۰۰ درصد
پلی بوتادین رابر	۱۰۰ درصد
پلی اتیلن ترفتالات	۴۰ الی ۱۰۰ درصد

۳. در نظر نگرفتن بازارهای صادراتی شرکت‌های پتروشیمی و اعلام قیمت فقط بر اساس قیمت مناطق جنوب و شرق آسیا باعث اختلاف قیمت فاحش بین قیمت اعلامی داخلی و صادراتی خواهد شد که پیامدهای زیر را در پی خواهد داشت:

- مغایرت میان قیمت‌های داخلی و صادراتی و عدم پذیرش اظهارنامه گمرکی - با توجه به اینکه قیمت‌های جهانی (دلاری) محصولات پتروشیمی هر هفته توسط این دفتر به گمرک اعلام می‌شود و اختلاف بیش از تلورانس ۵٪ در قیمت واقعی صادرات مورد پذیرش گمرک قرار نمی‌گیرد و جرایم مربوطه بیش از حد اظهاری و کم اظهاری را برای صادرکنندگان به دنبال خواهد داشت.
- افزایش جذابیت قاچاق مواد اولیه پلیمری به خارج از کشور
- از دست رفتن بازار صادراتی شرکت‌های پتروشیمی و کاهش درآمد ارزی و بازگشت ارز صادراتی این شرکت‌ها که نتیجه‌ای جز شدت افزایش نرخ ارز ندارد
- به هم خوردن توازن تغییرات قیمت نسبت به روند قیمت‌های جهانی و تأثیر آن در بازار و مزیت رقابتی صنایع مختلف تکمیلی در زنجیره ارزش

۴. مکانیزم دیگری وجود دارد که در صورت صادرات محصولات پتروشیمی به قیمت پایین‌تر از قیمت داخلی، این دفتر اقدام به اعمال کاهش در قیمت داخلی متناسب با قیمت صادراتی (مطابق تبصره ۲ ماده ۵ دستورالعمل تنظیم بازار) می‌نماید. بدین ترتیب که مغایرت‌های بین قیمت هفتگی اعلامی این دفتر با ارزش صادراتی اظهاری شرکت‌های پتروشیمی در گمرک موجب رد اظهارنامه گمرکی و اعلام به این شرکت خواهد شد. لازم به ذکر است که در صورتی که مغایرت ناشی از بالاتر بودن قیمت صادراتی محصولات پتروشیمی نسبت به قیمت داخلی باشد، بدون هیچ اثر افزایشی در قیمت داخلی توسط این دفتر تأیید و به گمرک اعلام می‌گردد. درخواست این دفتر برای دسترسی آنلاین و سیستمی به قیمت‌های روز صادراتی محصولات پتروشیمی برای امکان‌پذیر شدن پایش مستمر قیمت صادراتی واقعی تا کنون بارها به گمرک منعکس شده و با وجود مکاتبات و پیگیری‌های متعدد هنوز به نتیجه نرسیده است.

پیوست:

۵. با توجه به مزیت رقابتی کشور در صنعت پتروشیمی و طبق سیاست‌های کلی نظام و مفاد بند ۱۵ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه و بالابردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فراورده‌های نفتی، این صنعت تا کنون بهترین عملکرد را برای تحقق این هدف و جلوگیری از خام فروشی داشته به طوری که درآمد حاصل از صادرات محصولات پتروشیمی (مازاد نیاز داخل) در سال ۱۳۹۹ برای کشور با وجود شرایط تحریم و افت تقاضای ناشی از کرونا حدود ۱۰ میلیارد دلار بوده است. بدون شک ارایه برنامه توسعه زنجیره ارزش صنایع پایین دستی پتروشیمی برای جذب حداکثری محصولات پتروشیمی مازاد و جایگزینی معادل این درآمد برای کشور دستاورد مهمی خواهد بود.
۶. عرضه محصولات پتروشیمی در داخل کشور مطابق مقادیر کف عرضه که بر اساس مفاد ماده ۶ دستورالعمل تنظیم بازار توسط این شرکت تعیین شده و عدم رعایت آن با گزارش سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان جرایم تعزیراتی را برای شرکت‌های پتروشیمی به دنبال دارد. ادعای مطرح شده در گزارش دادگستری محترم استان زنجان مبنی بر عرضه مواد پلیمری در بورس کالا کمتر از ۷۰٪ تقاضا خلاف واقع است، چرا که بر اساس آمار بورس کالا (جدول پیوست) که نشان دهنده آمار عرضه محصولات پلیمری، حجم معاملات و میانگین درصد رقابت در گروه‌های کالایی مختلف در دو سال اخیر ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ است؛ به جز در دو مورد کالای پت و پلی پروپیلن که دارای کمبود تولید داخلی هستند، مازاد عرضه در اغلب محصولات پلیمری عرضه شده قابل مشاهده می‌باشد.
۷. حجم فروش داخلی محصولات پتروشیمی برای تأمین نیاز حدود ۱۵ هزار بنگاه کوچک و بزرگ صنایع پایین دستی پتروشیمی در سال ۱۳۹۹ تقریباً ۱۰ میلیون تن بوده که نسبت به سال ۱۳۹۸ افزایش ۱۷/۶٪ داشته است.
۸. با توجه به اولویت تأمین نیاز داخلی، صادرات محصولاتی که تولید آنها در کشور کفاف تقاضای داخلی را نمی‌دهد بسیار ناچیز است و صرفاً جهت رفع نیازهای ارزی مجتمع‌های پتروشیمی و با تأیید شرکت ملی صنایع پتروشیمی انجام می‌شود. لازم به ذکر است که تولید مستمر محصولات پتروشیمی در گرو تأمین به موقع هزینه‌های ارزی مجتمع‌های پتروشیمی بابت خرید مواد اولیه، کاتالیست، افزودنی، تجهیزات و ... خواهد بود.
۹. استفاده از نرخ مبنای یکسان تسعیر ارز (سامانه نیما) جهت خوراک تحویلی دولت به پتروشیمی‌ها، خوراک‌های بین مجتمعی و قیمت پایه محصولات پتروشیمی بر اساس ماده ۴ دستورالعمل تنظیم بازار به شماره ۶۰/۲۳۳۹۰۱ مورخ ۹۹/۱۰/۰۱ الزامی است. بنابراین پیشنهاد مطرح شده در خصوص استفاده از نرخ ارز بازار آزاد به هیچ عنوان عملی نیست.
۱۰. نوسانات نرخ ارز تأثیر بسیار قابل توجهی بر افزایش تقاضا و رقابت در معاملات محصولات پتروشیمی می‌گذارد، به این صورت که در روندهای کاهشی نرخ ارز با وجود اعمال تخفیفات در بازه تلورانس $\pm 5\%$ در اختیار این دفتر (تبصره ۱ ماده ۵ دستورالعمل تنظیم بازار)، میزان خرید واحدهای صنایع پایین دستی بسیار ناچیز است که منجر به انباشت محصولات در انبارهای مجتمع‌ها و بروز اختلال در فرایند تولید مستمر محصول می‌شود. بر اساس شواهد موجود برای رفع این مشکل شرکت‌های پتروشیمی ناگزیر از صادرات شده‌اند اما پس از ایجاد تعهدات صادراتی، روند نرخ ارز

پیوست:

افزایشی شده و تقاضای بازار داخل شدت یافته و التهاب مضاعف ایجاد کرده است. نکته قابل توجه اینکه الزام رعایت کف عرضه توسط شرکت‌های پتروشیمی به شدت مورد پایش و رسیدگی قرار می‌گیرد اما در مقابل هیچ تضمین خریدی از سمت متقاضیان بورس وجود ندارد.

۱۱. قیمت محصولات صنایع پایین دستی تقریباً هیچ‌گاه با نوسانات کاهشی قیمت پایه مواد اولیه پتروشیمی هم‌سویی ندارد. به طور نمونه کاهش‌های قابل توجه قیمت جهانی محصولات پتروشیمی در اوایل سال ۱۳۹۹ (به علت کرونا و کاهش قیمت نفت) که بعضاً تا ۴۰٪ کاهش قیمت مواد اولیه رخ داد اما با وجود پیگیری و گزارش این دفتر همچنان شاهد رشد قیمت محصولات صنایع پایین دستی در دوره مذکور بودیم. در مواردی هم برخی صنایع پایین دستی با انجام رقابت‌های کاذب در خرید مواد اولیه پتروشیمی مانع از اثر کاهشی بر قیمت محصول خود و انتفاع مصرف‌کننده‌نهایی می‌گردند. نظارت همه جانبه و جلوگیری از این گونه افزایش قیمت‌ها و سودجویی‌ها از وزارت صمت و سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان انتظار می‌رود.

۱۲. از آنجا که ذات بورس بر مبنای معاملات آزاد و تقابل عرضه و تقاضاست مداخلات اجرایی یک سویه در فرمول قیمت گذاری و سوار بر موج نوسانات نه تنها معارض ماهیت بازار سرمایه بلکه موجب افزایش التهاب و رانت‌های احتمالی است. ضمن اینکه معاملات بازار فیزیکی بورس‌های کالایی ایران-شامل نقد، نسیه و سلف از مقررات خاص خود تبعیت می‌کند و هر سه قسم معامله ذکر شده از مصادیق بیع بوده و عقد تملیکی محسوب می‌شوند. لذا ابعاد حقوقی واریز مازاد ۵ درصد رقابت به حساب خزانه از درآمد فروش شرکت‌های پتروشیمی خصوصی که دارای سهامداران حقیقی و حقوقی می‌باشند نیاز به بررسی و اظهار نظر متولیان امر خواهد داشت.

۱۳. اجرای کامل طرح افق و نظارت بر عملکرد خریداران و دارندگان سهمیه‌های بهین یابی گام مهم و مؤثر وزارت صمت در جهت ساماندهی تقاضا، شفافیت عملکرد صنایع پایین دستی، کنترل رقابت‌های کاذب و تأمین نیاز تولید کنندگان واقعی خواهد بود. (مدیریت تقاضا)

در پایان به آگاهی می‌رساند که در راستای ارزیابی روش تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی (مطابق ماده ۵ دستورالعمل تنظیم بازار) و بررسی پیشنهاد بازنگری فرمول قیمت پایه، جلسه ویژه کمیته تخصصی پتروشیمی با حضور نماینده محترم دادستان کل کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۵ تشکیل شد. در این جلسه مقرر گردید در خصوص هر یک از گروه‌های کالایی محصولات پلیمری و شرایط فروش و بازار هر یک، بر اساس مباحث کارشناسی و با در نظر گرفتن تمام ملاحظات سمت عرضه، تقاضا و مصرف کنند نهایی اقدام گردد.

محمد متقی

دبیر کمیته تخصصی پتروشیمی

رونوشت:

- جناب آقای محمدی، معاون محترم وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی؛ جهت استحضار
- جناب آقای صادقی نیارکی، معاون محترم امور صنایع وزارت صمت؛ جهت استحضار
- جناب آقای تابش معاون محترم وزیر، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان؛ جهت استحضار
- جناب آقای عمرانی معاون محترم قضایی دادستان کل کشور و رئیس دبیرخانه ستاد مرکزی پیگیری اجرایی سیاست‌های کل اقتصاد مقاومتی قوه قضائیه؛ جهت استحضار
- اعضای محترم کمیته تخصصی پتروشیمی؛ جهت استحضار

وضعیت معاملات محصولات پلیمری در بورس کالا - سال ۹۸ و ۹۹

میانگین رقابت	درصد معامله شده	حجم معامله (تن)	عرضه (تن)	سال	محصول
۱۰۰٪	۶۳٪	۶,۲۱۴	۹,۹۲۴	۹۸	اپوکسی رزین
۱۰۲٪	۷۴٪	۷,۴۱۳	۹,۹۷۱	۹۹	
۱۰۰٪	۷۲٪	۳۴,۶۰۷	۴۸,۱۱۱	۹۸	استایرن بوتادین رابر
۱۰۱٪	۷۹٪	۵۰,۳۲۲	۶۴,۰۸۹	۹۹	
۱۰۳٪	۸۲٪	۲۱,۵۴۲	۲۶,۱۴۲	۹۸	اکریلونیتریل بوتادین استایرن
۱۰۹٪	۸۵٪	۲۹,۲۴۰	۳۴,۲۶۵	۹۹	
۱۰۰٪	۳۸٪	۵۰	۱۳۰	۹۸	آلیاژ پلی کربنات
۱۰۰٪	۲٪	۱۱۰	۴,۹۴۰	۹۹	
۱۰۴٪	۸۰٪	۲۳۴,۶۵۲	۲۹۳,۸۳۲	۹۸	پلی اتیلن ترفتالات بطری
۱۱۸٪	۱۰۰٪	۲۶۱,۱۴۰	۲۶۱,۲۵۰	۹۹	
۱۰۱٪	۸۲٪	۲۸۶,۹۲۴	۳۵۱,۱۸۶	۹۸	پلی اتیلن ترفتالات نساجی
۱۲۰٪	۹۱٪	۲۵۵,۹۷۰	۲۸۲,۷۸۸	۹۹	
۱۰۰٪	۴۱٪	۴,۲۱۹	۱۰,۲۰۰	۹۸	پلی اتیلن سبک تزریقی
۱۰۱٪	۶۴٪	۵,۶۳۲	۸,۸۶۶	۹۹	
۱۰۲٪	۷۴٪	۲۵۶,۴۱۷	۳۴۸,۱۷۳	۹۸	پلی اتیلن سبک خطی
۱۰۲٪	۷۱٪	۲۷۴,۴۹۹	۳۸۴,۵۵۲	۹۹	
۱۰۲٪	۷۱٪	۲۶۱,۷۲۰	۳۷۰,۰۰۲	۹۸	پلی اتیلن سبک فیلم
۱۰۱٪	۶۲٪	۲۲۴,۳۷۰	۳۶۰,۵۳۸	۹۹	
۱۰۰٪	۶۲٪	۲۱۸,۶۸۸	۳۵۳,۲۹۰	۹۹	پلی اتیلن سنگین اکستروژن
۱۰۱٪	۶۷٪	۲۴۴,۴۸۸	۳۶۲,۴۲۲	۹۸	
۱۰۰٪	۶۱٪	۱۴۳,۷۹۹	۲۳۶,۹۷۸	۹۸	پلی اتیلن سنگین بادی
۱۰۱٪	۶۹٪	۱۶۴,۶۷۴	۲۳۹,۰۱۶	۹۹	
۱۰۱٪	۷۰٪	۱۳۹,۵۸۳	۲۰۰,۲۰۶	۹۸	پلی اتیلن سنگین تزریقی
۱۰۱٪	۶۸٪	۱۹۱,۹۱۷	۲۸۲,۴۲۹	۹۹	
۱۰۰٪	۷۲٪	۵۱,۰۳۱	۷۰,۶۹۴	۹۹	پلی اتیلن سنگین دورانی
۱۰۳٪	۸۲٪	۴۳,۰۱۳	۵۲,۱۷۹	۹۸	
۱۰۱٪	۶۴٪	۱۸۶,۰۱۶	۲۹۱,۷۶۶	۹۹	پلی اتیلن سنگین فیلم
۱۰۰٪	۶۶٪	۱۷۸,۴۳۵	۲۷۱,۲۲۶	۹۸	
۱۰۴٪	۵۶٪	۱۹,۷۰۵	۳۵,۴۴۳	۹۸	پلی استایرن انبساطی
۱۰۸٪	۷۱٪	۷۳,۱۰۲	۱۰۳,۲۴۹	۹۹	
۱۰۰٪	۵۶٪	۳۷,۰۴۹	۶۶,۲۰۴	۹۸	پلی استایرن معمولی
۱۰۰٪	۵۲٪	۶۷,۸۲۷	۱۳۰,۴۷۱	۹۹	

وضعیت معاملات محصولات پلیمری در بورس کالا _ سال ۹۸ و ۹۹

پلی استایرن مقاوم	۹۸	۴۷,۴۱۱	۳۹,۳۵۶	۸۳٪	۱۰۱٪
	۹۹	۶۳,۰۹۳	۴۲,۴۱۳	۶۷٪	۱۰۰٪
پلی بوتادین رابر	۹۸	۲۷,۵۲۰	۱۹,۴۵۶	۷۱٪	۱۰۱٪
	۹۹	۵۳,۶۵۰	۲۲,۷۸۱	۴۲٪	۱۰۰٪
پلی پروپیلن RP۲۷۰G	۹۸	۴,۵۰۰	۴,۵۰۰	۱۰۰٪	۱۰۲٪
پلی پروپیلن پزشکی	۹۸	۳,۵۶۰	۳,۲۲۰	۹۰٪	۱۰۰٪
	۹۹	۲۰,۵۸۰	۸,۴۳۰	۴۱٪	۱۰۰٪
پلی پروپیلن شیمیایی	۹۸	۱۶۸,۸۷۶	۱۴۶,۴۰۵	۸۷٪	۱۰۸٪
	۹۹	۱۹۲,۳۷۹	۱۶۰,۳۳۹	۸۳٪	۱۰۹٪
پلی پروپیلن فیلم	۹۸	۱۱۵,۰۸۶	۸۷,۸۶۲	۷۶٪	۱۰۶٪
	۹۹	۱۱۲,۷۵۵	۱۰۴,۰۴۳	۹۲٪	۱۰۹٪
پلی پروپیلن نساجی	۹۹	۴۹۷,۱۱۹	۴۴۷,۷۸۴	۹۰٪	۱۱۰٪
	۹۸	۵۳۲,۱۰۱	۴۷۵,۶۴۷	۸۹٪	۱۰۶٪
پلی کربنات	۹۸	۱۱,۴۶۵	۷,۱۰۵	۶۲٪	۱۰۲٪
	۹۹	۱۵,۶۹۰	۶,۱۲۰	۳۹٪	۱۰۱٪
پلی وینیل کلراید E	۹۸	۲۲,۰۵۷	۱۹,۷۲۵	۸۹٪	۱۰۶٪
	۹۹	۲۲,۴۵۱	۲۰,۳۹۴	۹۱٪	۱۰۴٪
پلی وینیل کلراید S	۹۸	۴۵۶,۱۵۴	۳۸۲,۹۱۳	۸۴٪	۱۰۵٪
	۹۹	۵۰۲,۰۱۵	۳۷۹,۵۹۸	۷۶٪	۱۰۱٪